herpy

AGAMER

Leiolepis triploida

Leiolepis triploida er en bakkelevende, dagaktiv agame fra Malayahalvøya der alle dyr er hunner. Arten har tre kromosomsett og formerer seg ved jomfrufødsel: eggene utvikles uten hann, og ungene er genetiske kopier av moren. Den er stor og svært langhalet, graver huler og krever et tørt terrarium med dypt bunnsubstrat, kraftig varme og UVB.

Familie: Agamidae Engelsk: Thai Butterfly Lizard Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**30-45 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Savanne**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 50 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-35 °C**
Varmeplass	**35-37 °C**
Temperatur, natt	**20-25 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter og planter**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-3 egg**
Inkubasjon	**55-100 dager** ved 27-33 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Datamangel (DD)**

Om arten

Leiolepis triploida er en stor, slank agame med svært lang hale. Kroppslengden fra snute til kloakk er 10-15 cm, og halen er godt dobbelt så lang som kroppen, opptil 30 cm. Den samlede lengden er dermed omtrent 30-45 cm.

Ryggen har tre lyse, ubrutte lengdestriper, der den midterste alltid er blekest. Mellom stripene sitter bleke, øyelignende flekker tett sammen, og de mørke kantene deres danner et nett av mangekantede masker. Hals og flanker mangler de kontrastfargede tverrbåndene som *Leiolepis belliana* har; i stedet er det bare utydelige tverrstriper eller prikker i svovelgult til oransjegult. Buk-skjellene er mindre enn hos *L. belliana*.

Alle dyr er hunner. Arten er triploid, med tre kromosomsett (3n = 54) i stedet for to, og formerer seg ved jomfrufødsel uten at en hann deltar. Den er oppstått ved krysning mellom andre arter i slekten, og opprinnelsen er sammensatt. Mitokondrie-DNA, som bare arves fra moren, peker på den diploide hunnarten *Leiolepis boehmei* som morart, og den nedstammer selv fra *Leiolepis guttata* på morssiden. Analyser av flere gener viser at alle slektens fire hunnarter er oppstått ved gjentatte krysninger mellom *L. guttata* og *Leiolepis reevesii*. Ved beskrivelsen i 1971 ble arten regnet som en avledning av *L. belliana*. Artsnavnet henviser til de tre kromosomsettene.

Fruktbarheten er begrenset: bare omtrent 30 % av de voksne hunnene er fruktbare. Dyret er sky og flykter ned i hulen ved forstyrrelse.

Utbredelse og leveområde

Leiolepis triploida lever på Malayahalvøya: i det sørlige Thailand, bl.a. i Songkhla, og i det nordlige Vest-Malaysia, bl.a. i Kedah, Perlis og Perak, med enkelte funn lenger sør. Typelokaliteten ligger i grenseområdet mellom Thailand og Malaysia.

> **Naturlig utbredelse:** Thailand og Malaysia.

LEVEOMRÅDE

Levestedet er nesten ikke beskrevet. *Leiolepis triploida* er dagaktiv og bakkelevende og graver huler som slektens andre arter, som er sterkt spesialisert for et liv både over og under bakken. Den nært beslektede hunnarten *Leiolepis boehmei* lever i samme område i det sørlige Thailand. I Thailand lever slektens arter i åpne, sandete områder på flatt terreng, og et lignende levested er sannsynlig. Klimaet på Malayahalvøya er tropisk og varmt hele året.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stell av *Leiolepis triploida*. Stellet bygger derfor på *Leiolepis belliana*, den best kjente arten i slekten. Arten er stor og svært langhalet, så terrariet må være romslig.

Et dyr må ha et terrarium på minst 120 × 60 × 50 cm (lengde × bredde × høyde). Gulvarealet er viktigst, men høyden må rumme et dypt bunnsubstrat.

Bunnsubstratet skal være minst 20 cm dypt og bestå av en blanding av sand og gjødselfri hagejord, slik at hulene holder. Det nederste laget er svakt fuktig, resten tørt. Legg flate steiner, kork og røtter, slik at dyret har solplasser og skjul, og fest dem slik at de ikke kan graves under og velte. Ventilasjonen må være god, og lokket må kunne låses, for dyrene er raske og sky.

TEMPERATUR

Solplassen skal ha en overflatetemperatur på 35-37 °C. Luften i den varme enden er 30-35 °C, og den kjølige enden er 26-29 °C. Om natten faller temperaturen til 20-25 °C.

Dyret må alltid kunne søke vekk fra varmen, ned i bunnsubstratet eller inn i et skjul. Bruk halogenspotter eller keramiske varmeelementer med gitter foran og en termostat. Mål med digitale termometre og et infrarødt termometer, og kontroller solplassen jevnlig. Et dyr som hele tiden søker skjul fra varmen, har det for varmt, og et dyr som ikke soler seg, har det for kaldt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 30-50 %, og terrariet skal være tørt. Det nederste laget av bunnsubstratet holdes svakt fuktig, slik at hulene ikke faller sammen, men overflaten må ikke være våt, for det gir mugg. Dyret skal ha en skål med friskt vann, som fylles daglig. Om arten trenger høyere luftfuktighet, er ikke dokumentert.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler seg i åpent landskap, så den trenger kraftig lys og UVB. Bruk et rør eller en LED på 6.500 K over hele terrariet og et T5 HO UVB-rør på 10-12 % over solplassen. Ferguson-sonen er ikke fastlagt for slekten; sone 3 passer for en øgle som soler seg i åpent landskap. Kontroller avstanden med en UV-måler, og bytt rørene etter produsentens anvisning. Lyset skal være på 10-12 timer om dagen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Kostholdet er ikke undersøkt for *Leiolepis triploida*. Slektens arter spiser både planter og insekter, og hos flere av dem utgjør plantene hoveddelen. Tilby hver dag mørkegrønne blader som løvetann, kålblader og sennepsgrønt samt blomster, og gi sirisser, kakerlakker og gresshopper. Frukt gis bare lite.

Unger og voksne fôres hver dag. Dryss fôret med kalk ved hver fôring og med et multivitamin med D3 én gang i uken. Variér fôret.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Dyret er sky og raskt og flykter ned i en hule når noe beveger seg. Det tåler håndtering dårlig.

Siden alle dyr er hunner, er det ingen risiko for kamper mellom hanner. Om flere dyr kan holdes sammen i et stort terrarium, er ikke dokumentert, og et enkelt dyr er det sikre valget. Gi rikelig med solplasser og skjul, og sett nye dyr i karantene.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Det finnes ingen hanner. Alder og størrelse ved kjønnsmodenhet er ikke dokumentert. Hunnen må være fullt utvokst og i god hold før hun legger egg, for egglegging tapper henne for kalk og krefter.

PARRING

Paring forekommer ikke. *Leiolepis triploida* formerer seg ved jomfrufødsel: en hunn legger egg uten å ha vært sammen med en hann, og ungene er genetisk like henne. Ikke hold henne sammen med hanner av andre *Leiolepis*-arter. Hunnarter i slekten kan pare seg med hanner av beslektede arter, og avkommet kan da få enda et kromosomsett og bli sterilt.

EGGLEGGING OG KULL

Kullet er lite, 1-3 egg; tallet bygger på få dyr og på den likeledes triploide *Leiolepis guentherpetersi*. Mange hunner er sterile, så det er normalt at en hunn ikke legger egg. Gi hunnen mulighet til å grave en hule i dypt, svakt fuktig bunnsubstrat i terrariets varme ende. En hunn uten egnet sted kan holde tilbake eggene, og det er livsfarlig.

INKUBASJON

Inkubasjonen er ikke beskrevet for arten. Hos *Leiolepis reevesii* klekkes eggene etter omtrent 70 dager ved 30 °C, etter 55 dager ved 33 °C og først etter omtrent 100 dager ved 27 °C, og temperaturen bestemmer ikke kjønnet. 30 °C er derfor et godt utgangspunkt. Grav eggene forsiktig opp uten å vende dem, og legg dem i fuktet vermikulitt i en lukket boks i en rugemaskin med termostat.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er alle hunner og flyttes til et eget terrarium med dypt bunnsubstrat og mange skjul. Fôr dem daglig med fint oppskåret grønt og små insekter, dryss med kalk, og gi UVB. Unger vokser raskt, og for lite kalk og UVB gir beinskjørhet.

Helse og vanlige feil

Hos den likeledes triploide *Leiolepis guentherpetersi* dør flere dyr i terrariet enn hos de kjønnede artene under like forhold, og det samme kan gjelde *L. triploida*. Arten krever derfor ekstra omhu. Hold særlig øye med:

- Beinskjørhet (metabolsk beinsykdom) ved for lite UVB og kalk.
- Eggleggingsvansker. Selv om mange hunner er sterile, kan en fruktbar hunn danne egg; gi alltid dypt, fuktig gravesubstrat.
- Parasitter hos importerte dyr. Få en avføringsprøve undersøkt i karantenen.
- Tarmstopp hvis dyret svelger store mengder løs sand.
- Mugg og hudproblemer ved for vått bunnsubstrat.

Kontakt en veterinær ved sløvhet, vekttap, appetittløshet eller problemer med hudskifte.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.

Hele veiledningen med kart og oppdateringer: herpy.org/no/agamer/leiolepis-triploida